

ГОЛОС УКРАЇНИ

Влада — Радам!

Газета Верховної Ради Української РСР

◆ № 54 ◆ Середа, 20 березня 1991 року ◆ Ціна 10 коп.

ВЧОРА Голова Верховної Ради Української РСР Л. Кравчук прийняв Надзвичайного і Повноваженого Посла Румунії в СРСР Василя Шандру на його прохання.

В ході бесід відбувся обмін думками щодо розвитку соціально-політичної та економічної ситуації в обох країнах, перспектив взаємовигідного співробітництва.

Посол передав Голові Верховної Ради УРСР листа від Прем'єр-міністра Румунії Петра Рокана, в якому він висловив свої погляди на можливості спільного використання потенціалу обох країн в інтересах їх народів та на благо людства.

Оте, що на задньому плані, називається — Природа і Духовність.

А оте, що ближче, називається Оточуючим середовищем, тобто тим, що залишається від одухотвореної Природи після нашого господарювання та активного відпочинку. Оточуюче середовище — термін кострубатий, але дивовижно точний. Бо воно таки бере нас в облогу, оточує, блокує — за всіма правилами військового мистецтва: на землі, під

землею, у повітрі й на водах.

А ми пишемо: рятуйте, мовля, наших б'ють!

Пізньо, хлопці. Хоч до ООН звертайтеся, — там теж агресорами назвуть нас із вами, а не когось іншого.

Може, розпочати мирні переговори, розробити якісь документи?.. Один з них публікується у сьогоднішньому номері газети.

Фото Олександра КЛИМЕНКА.

ПРОПОНУЄМО увазі читачів попередні дані про результати голосування на референдумі СРСР та опитування громадян України 17 березня 1991 року.

Загальна кількість громадян, включених до списків дає голосувати, — 37 мільйонів 732 тисячі 190.

Взяли участь у голосуванні 34 мільйонів 584 тисячі 548. 78,5 процента від цієї кількості проголосували «за» на референдумі СРСР. 80,2 відсотка громадян, які взяли участь в опитуванні, проголосували «за» Союз радянських суверенних держав на засадах Декларації про державний суверенітет України.

82,4 процента від загальної кількості виборців проголосували «за» на референдумі.

86,9 процента від загальної кількості виборців проголосували «ж» по республіканському бюлетеню опитування.

3 А ПОПЕРЕДНИМИ підсумками референдуму відбулися вчора у Києві прес-конференції першого секретаря ЦК Компарії України, народного депутата УРСР С. Гуренка.

Лейтмотивом переднього слова С. Гуренка, питань журналістів та відповідей на них пройшло думка, що сьогодні, після всесоюзного референдуму, слід надати перевагу конкретним діям. Навідомий анкетним голосуванням, підписавши лідер комуністичної республіки, покляс в тому, що більшість населення України висловилися за збереження Союзу. Компарія України має в середньому 52 відсотки представництва в місцевих Радах і більшість у Верховній Раді УРСР, тож повинна діяти через них у односторонній і прийнятті рішень щодо негальних питань переходу до ринку та соціального захисту трудящих.

ДО СТОЛИЦІ України прибув міністр закордонних справ і у справах співдружності Великобританії Дуглас Хед.

У Бориспільському аеропорту, де були підняті державні прапори Великобританії, СРСР і УРСР, гості зустрічали міністр закордонних справ УРСР А. Звянко, управліючий справами Радм Міністрів УРСР В. Пекота та інші офіційні особи.

20 березня 1991 року. № 54

(Продовження.
Підчаток на 3-й стор.)

не порушувати екологічні права і законні інтереси інших суб'єктів;

Стаття 13. Повноваження місцевих Рад народних депутатів у галузі охорони навколишнього природного середовища

Іншим законодавством України здійснюються інші повноваження відповідно до законів України.

депутатів, а також спеціально уповноважені на те державні органи по охороні навколишнього природного середовища і використання природних ресурсів та інші державні органи відповідно до своїх повноважень.

ке або міжнародні значення
прийняття рішень про
організацію територій
об'єктів природно-заповідно-
го фонду республіканського
значення;
прийняття рішень про з

випадку порушення ними законодавства про охорону навколишнього природного середовища, землекористування і використання місцевих природних ресурсів. (Продовження на 5-й стор.

(Продовження.
Початок на 3-й і 4-й стор.).

Стаття 17. Компетенція спеціально уповноважених органів, які здійснюють державне управління і контроль у галузі охорони навколишнього природного середовища

держания контроль за
користанням і охороною
земель, поверхневих і підзем-
них вод, атмосферного повіт-
тря, рослинного і тваринного
світу, морського середовища
природних ресурсів тери-
торіального вод, континент-
ального шельфу і економіч-
ескої зони в межах республі-
ки, а також корисних копа-
нтин, за дотриманням норм і
правил зберігання, транспор-
тування і використання пес-
цидів, мінеральних добрив

обмеження чи припинення
льності об'єктів і підприємств,
експлуатація яких
йсноється з порушенням
охододавств про охорону
колішнього природного
довнища, вимог дозволів
природоохористування, пе-
нищенням лімітів викидів і
двнв забруднюючих речо-

здійснення міжнародного співробітництва з питань екології навколишнього природного середовища, вивчення загальних і поширення міжнародного досвіду в галузі:

інші функції відповідно
положення про Держав-
ний комітет Української Р.
по екології і раціональ-
ному природокористуванню,
затверджується Радою М.
істрів Української РСР.

Компетенція інших суб'єктів, зокрема, спеціальних уповноважених державних органів управління, галузі охорони навколишнього природного середовища, раціонального використання природних ресурсів визначається законодавством України Іваної РСР, а також положеннями про ці органи державний контроль, які застосовуються у встановленому порядку.

Стаття 16. Повищення громадських об'єднань у разі охорони навколишнього природного середовища.

Громадські природоохоронні об'єднання мають право розробляти й пропонувати свої природоохоронні проекти й засоби масової інформації;

створювати громадські фонди охорони природи; погодженням з місцевими владами народних депутатів рахунок своїх коштів і дозволів на трудову участь членів громадських об'єднань виконувати роботи по охороні та відтворенню природних ресурсів, збереженню та ліпшенню навколишнього пр

брати участь у проведенні спеціально уповноважених державними органами управління в галузі охорони навколишнього природного середовища перевірок виконання підприємствами, установами і організаціями планів природоохоронних заходів.

проводити громадську експертизу, обнародувати її результати і надавати їх органам, уповноваженим приймати рішення; одержувати у встановлений порядок інформацію про стан навколишнього природного середовища, джерела його забруднення, основні напрямки, програми і заходи щодо охорони навколишнього природного середовища;

аносити до відповідних органів пропозиції про організації територій та об'єктів природно-заповідного фонду, подавати до суду позови про відшкодування шкоди, з подією здоров'ю громадян майку громадських об'єднань порушенням природоохоронного законодавства.

брати участь у міжнародних заходах з питань охорони навколишнього природного середовища, що входять до компетенції громадських об'єднань.

Діяльність громадських об'єднань в галузі охорони навколишнього природного середовища здійснюється відповідно до їх статутів і чинного законодавства.

**Розділ V.
Спостереження,
прогнозування
та інформування
а галузі навколишнього
природного середовища**

В Українській РСР с-
рується система державного
моніторингу. Спостереже-
за станом навколишнього
родного середовища, рів-
ного забруднення здійсню-
ся спеціально уповноваже-
ми державними органами.
Підприємства, установи
організації зобов'язані пе-
давати дані органам дові-
рі аналітичні матеріали са-
спостережень та первинні
обліку.

Порядок здійснення державного спостереження за станом навколишнього природного середовища встановлюється Радою Міністрів Української РСР.

Спеціально уповноважені державні органи забезпечують організацію короткочасного і довготривалого прогнозування змін навколишнього природного середовища, які повинні враховуватися при розробці і впровадженні програм та заходів з охорони навколишнього природного середовища, цільового використання і відновлення природних ресурсів.

Стаття 20. Державний лік у галузі охорони навколишнього природного середовища.

Об'єкти, що шкідливо впливають на стая навоколишнього природного середовища, такі, як кількість шкідливих речовин, що потрапляють у навоколишнє прилежне середовище, являють розповсюдження шкідливих фізичних впливів на нього, а також якісній і кількісній характеристиці природних ресурсів та їх використання підлягають до кожного об'єкта.

Підприємства, установи організації проводять первинний облік у галузі охорони навколишнього природного середовища і подають відповідну інформацію органам, що здійснюють державний с

лім і ція галузі.

Збір, обробка і подання відповідних державним органам зведеної статистичної звітності про обсяги викидів, скидають забруднюючих речовин, використання природних ресурсів, інвонання завдають охорони навколишнього природного середовища, перерахунок державними органами економічного і соціального розвитку, та іншої інформації забезпечують органи статистики Урядової РСР. Інші умововані та не орган за єдиною для республіки системою і в порядку, що визначається Радою Міністрів.

Стаття 21. Інформування про стан навколишнього природного середовища

На спеціально уповноважених державних органах, які здійснюють спостереження за станом навколишнього природного середовища, покладено систематичне забезпечення заінтересованих державних і громадських органів, підприємств, установ і організацій та громадян інформацією та прогнозами щодо рівня забруднення навколишнього природного середовища під впливом господарської діяльності.

З цією метою на органи
які здійснюють державний
моніторинг, покладається до
ведення через засоби мвсової
інформації відомостей про
стан навколишнього природ

ного середовища, випадки причини екстремального руднення навколишнього середовища, рекомендацій щодо зводів, сировинних на зменшення їх гативного впливу на приріди об'єкти та здоров'я налення, наслідки і результати ліквідації цих явищ, та притягнення винуватців відповідальності.

Порядок інформування стан навколишнього природного середовища визначається Радою Міністрів України РСР.

Розділ VI.
Екологічна експертиза

Стаття 22. Обов'язкові екологічні експертизи
Проведення екологічних експертиз є обов'язковим процесі законодавчої, виконавчої, управлінської, господарської і іншої діяльності, що впливає на стан і якість природного середовища.

Стаття 23. Державна екологічна експертиза

Державна екологічна експертиза проводиться Державним комітетом України РСР по екології та раціональному природокористуванню на основі принципів невідчужуваності, науковості, об'єктивності, комплексності, не-

Заявляннями державної екологічної експертизи є: визначення екологічного бачення господарської та іншої діяльності, яка може мати або й має суттєвий, прямо чи побічно, негативний вплив на стан навколишнього природного середовища, а також оцінка відповідності передпроектних, передпланованих та проектних рішень, що приймаються в процесі господарської та іншої діяльності вимогам природоохоронного законодавства та визначення повноважень й обґрунтованості передбачуваних і них заходів щодо охорони навколишнього

Для участі в проведенні державної екологічної експертної роботи при необхідності залучаються представники науково-дослідних, проєктних, конструкторських, інших установ і організацій, вищих навчальних закладів, громадськості, експерти міжнародної

Порядок проведення державної екологічної експертизи визначається законодавством Української РСР

Стаття 24. Об'єкти екологічної експертизи

Енологічний експертні під
лягають:
проекти схем розвитку
розміщення продуктивних
сил, розвитку галузей народ
ного господарства, гене
ральних планів інвселени
пунктів, схем районного пла
нування та інша передпла
на і передпроектна докумен
тація.

техніко-економічні обґрунтування і розрахунки, проекти на будівництво і реконструкцію (розширення, технічне переобладнання) підприємств та інших об'єктів, що можуть негативно впливати на стан навколишнього природного середовища».

Проекти Інструкцій-методичних і нормативно-технічних вівнів та документів, які регламентують господарську діяльність, що порушує

впливає на навколишнє
родю середовище; доку-
твця по створенню нової
ніки, технології, матері-
і речовин, у тому числі
що закуповується за ко-

інші матеріали, речовини, продукція, рішення, системи й об'єкти, впровадження яких може привести до порушення норм екологічної безпеки та негативного впливу на навколишнє природне середовище чи на безпеку для здоров'я людини.

Екологічний експертки
жуть підлягати еколог
небезпечні діючі об'єкти
комплекс

Стаття 25. Громадська екологічна експертиза

Громадська екологічна експертиза здійснюється незалежними групами спеціалістів на громадських засадах за ініціативою громадян, їх об'єднань, а також місцевих органів влади.

Громадська екологічна експертиза може проводитися незалежно від державної екологічної експертизи.

Висновки громадської екологічної експертизи یرахуються органами, які здійснюють державну екологічну експертизу.

Висновок державної експертної експертизи є обов'язковим для аконання й має заінтересованими у реалізації проектних рішень сферами після затвердження спеціально уповноваженим державним органом.

Позитивний висновок державної екологічної експертизи є підставою для підготовки фінансування всіх проектів і програм.

Реалізація рішень і проектів без позитивного висновку державної екологічної експертизи забороняється.

Розділ VII.
Стандартизація
і нормування
в галузі охорони
навколишнього
природного
середовища

Стаття 27. Об'єкти екологічної стандартизації і нормування

Екологічний стандартизація і нормування підлягають в дії, пов'язані з охороною навколишнього природного середовища, окремих його компонентів, раціонального використання і відтворення природних ресурсів, встановлення правил екологічної безпеки

Стаття 28. Еялогіч

Державні стандарти в галузі охорони навколишнього природного середовища обов'язковими для виконання і визначають поняття термінів, режими використання й охорони природних ресурсів, методи контролю за забрудненням навколишнього природного середовища, охорону здоров'я людей й екологічного впливу, умови роботи, забрудненням навколишнього природного середовища.

(Продолжение на с. 8)

(Продовження. Почагок
на 3-й, 4-й, 5-й, В-й сгор.).

При розробці генеральних планів розвитку і розміщення певного населеного пункту сільські, селищні, міські

Іноземні юридичні особи громадян та особи без громадянства зобов'язані на території Української дотримуватись вимог Закону, інших законодавчих актів в галузі охорони та раціонального природного ресурсів і природоохоронного

Шлях, істина, життя

Есхував, який сам себе знав до звання Георгія Супруновського Заповіту, грубо розірвав череп. Вийнявши задній Божий, він залишав автономію любові для себе...

Народ біг за Даво, згру-знично в болото й потоплюючи, розбивав голови об віконні дуби істні, зриваючись зі снів нехотомих млявців. Де-хто, знесиленний бігом до Едему, падав. Його не помічали, топтали тисячі таких, як він. Народ не помічав втрати одиниць, з яких складалися сотні, тисячі, мільйони...

Нарешті, Даво вибів за край величезної туманії й помер. Той, хто біг за ним, жастою фокусника високою п'я-десет томів теорія Даво і почав туманити. Тут. П, що не погодився з ним, побігли далі й зникли за обрієм. А попередку в лях були тисячі кілометрів пістун...

Для нового Даво побудували оазу і загодилися рити величезний котлован від майбутній Палиці. Народ працював осякменіло, вісов трицца за зубаб, піт укривав землю сльозо.

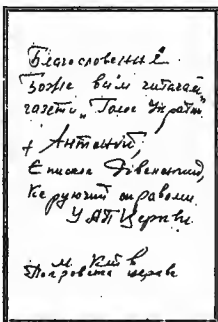
Прошли роки, асз пустела зирнася невеличкими оазами для місцевих дамо. Зайнялося багато Верховних. Кожен туманно Парного, якого нарекла Святица, і заперечувала попередатів, лал ая вітавав Заповіт.

Народ, який вярвався до волосавий гайбам, майбю привинива вразювати, аристуго-уватися до виступів, віднісся з оза. Віа асз чистіла колаа загубив від обяваа, віа втомився зюбінти конного нового і вивадити старого врангеля і чи не вяршла замислєв: чому сарі відіамелла асз на скомі в Палиці, хоч будувала його дєсїтї рока і з того, і з і-шого бону...

І вярод перастав зюбінти своїх даво, а, чуваючи, во-го ж твар зюбінти, зняйшов, вяршіт, Бога...

Фото

Сергія П'ЯТЕРКОВА.

КРАХ ЗЕМНОГО ЕДЕМУ

Таким чином, чинне законодавство забезпечує всі необхідні умови для виконання вимог Конституції УРСР та Закону «Про мови в Україні» РСР» щодо переведен-

Серед багатьох проблем сучасності особливий інтерес набуло мовознавство, є й ширших верств населення англійською дитинами національної мови і це не випадково, бо для кожного народу рідна мова є предметом і ознакою національної гідності, засобом навчання, збереження та передачі локалітної власної історії, культури і традицій. Вільний розвиток і різноманітність національних мов, а також мовна культура є основою духовного взаєморозуміння, культурного взаємобагачення, адекватного шанобливого ставлення до національної гідності людини.

У статті 22 цього Закону
значено, що документи
кураторського нагляду в
Українській РСР складають-
ся українською мовою. Нею
здійсяється листування з дер-

Ведення судочництва у шк.

Гарантєю застосування національної мови в судочинстві є обов'язок забезпечити учасникам процесу, які не володіють цією мовою, можливість повного ознайомлення з матеріалами справ через перекладача, право робити Заяви, давати показання, вступати в суді та заявляти клопотання рідною мовою, а також обов'язок поперечною го слідства і суду вручати документи обвинуваченому в перекладі на його рідну мову.

Але сьогоднішні деякі об'єкти трудових, які пере-шкоджають остаточному пе-реходу Прокуратури респуб-ліки на українське мовне діло-водство. Перш за все це не-достатня матеріально-техніч-на база, а найголовніше — обмаль юридичної і норма-тивно-довідкової літератури національним мовою.

Завдання виконання Про-куратура УРСР вважає в на-шому, щоб і надалі сприяти ак-тивному поширенню україн-ської мови в усіх сферах су-спільного життя.

Дмитро УСАТОВ,
перший заступник Про-
курора Украївської
РСР, державний радник
юстиції 2-го класу.

Гонорар за статтю прошу
перерахувати у фонд «Діти
Чорнобиля».

Щодня Шевченко тут працював, черпав духовну наснагу із скарбниці світового мистецтва.

З містом на Неві пов'язані щасливі й трагічні моменти Шевченкового життя. Проходило воно в оточенні постійного спілкування з жителями міста, які в часи всіх деспотій відзначалися своїм демократизмом. Саме вони сприяли викупу Тараса

з кріпакської неволі, навчання в Академії мистецтв, повернення з «військової торжини». Саме вони віддали остаточно шапу великому Українцеві і зберігати світлу пам'ять про нього й дотепер.

135 тисяч українців проживає сьогодні в Ленінграді. Не буде помилкою сказати, що це — українська духовна еліта, частина якої приїхала в Росію, уникаючи репресій на своїй Батьківщині. На прикладі академіка Корольова, артистів Козловського, Коршукіо, Борисова, Лаврова, художника Гуменока ми бачи-

національних діячів України, Ленінград у своєму Будинку культури імені С. Кірова створив такий центр, працює багато національних осередків. Дуже велику роботу здійснює лєнінградська українська інтелігенція. Ентузіасти знайшли на Смоленському цвинтарі місце першого поховання Шевченка, і встановили два роки тому пам'ятний знак. З ча-

В осередку праць товариство «Кобзар», що об'єднує понад 300 чоловік, серед них — художники Ф. Гуменюк, А. Дручило, архітектори, скульптори. Створено молодіжний клуб, спілку українськ. За Шевченківським заповітом «І чужому научайтесь і свого не цурайтесь» ініціативна група членів товариства створила українську школу в Ленінграді.

Наталія ДЕХТЯРЬОВА,
бібліограф.
Київ — Ленінград.

Телеграфним рядком
з Чернігова...ЗАПРОШУЄ
«МІНОЛЬТА»

ЧЕРНІГІВ. По вулиці Леніна відкрито спільне радянсько-австрійське підприємство — магазин «Мінольта», де можна придбати товари за валюту. Вони різноманітні — від японської відеоапаратури останніх модифікацій до сигарет, косметики, трикотажу тощо. Тут представлено широкий асортимент виробів — американських, італійських, австрійських, канадських фірм. Сотні найменувань. Є вигода й для Чернігова: до 15 відсотків прибутку лерерахоуватиметься у місний бюджет.

ФЕРМЕРИ
АСОЦІЮЮТЬСЯ

В області — сотні десятків фермерських господарств. Щоб лижити, вони яршили об'єднати свої зусилля. В селищі Прогрес Козелецького району недавно відбулися установчі збори представників фермерських господарств, на яких створено асоціацію, що називається «Фермер».

ХТО ЗА «БОРТОМ»?

Газетний ринок Чернігівщини заявляє про себе досить значною конкуренцією. В результаті, як повідомляють «Облагодруку», окремі видання опинилися «за бортом» у січні. Так, не розійшлося 1122 примірники «Правди», 5398 — «Правди України», 3912 — «Селюцької жінки» і близько 6 тисяч примірників «Деснянської правди».

ЗДРАСТУЯ, КУБА!

Велику групу дітей з Сосницького, Корюківського, Козелецького та Ріпкинського районів літаком «Аерофлоту» доставлено на лікування на острів Свободи. Цьому посприяв союз «Чоробілля».

Віктор БОЖКО,
журналіст.

...з Харкова

ПЛЮРАЛІСТИЧНА
«ПОЗИЦІЯ»

«Позиція» — новий громадсько-політичний журнал. Його засновано обкомом КПУ. Щойно вийшов перший номер. Тут надано можливість висловитися представникам різних політичних партій та угруповань. Журнал російськомовний, бо є домоявляєнсть у Курську, Воронежі та інших регіонах.

ЧВЕРТЬ МІЛЬЙОНА —
ВАШІ

Так сказали представники видавництва «Інтербук» медіамагнітної дитячої лікаря № 23. Заступник директора видавництва Сергій Стоцький повідомив також, що «Інтербук» придбав нумерічні податки для мешканців дитбудинку, а нині готується до спільної благодійної акції разом із Спілкою ветеранів Афганістану.

Іван ШКВАРКО.
Харків.

Знай наших!

ЗОЛОТЕ ПОЛЕ

У номірчній Віктора Олександровича Баглія вражає не тіснота, а незчисленна кількість інструментів. Розміщені вони в двовимірному порядку на цій, м'яко кажучи, обмеженій площі. Інструментарій реставратора, звичайно, майже весь зроблено власноруч. Спершу мені здалося, що втрапила я в хірургію, потім це відчуття минуло. Хоч роботу Віктора Баглія за віртуозністю й складністю можна ставити врівень з хірургічною операцією.

Він завідує сектором реставрації Музею історичних коштовностей України. Своєю посадою жартома називає граючий тренер. Тобто сам начальник і сам виконавець. А сектор — оця кімнатина. Її в нього два помічники, яких він заодно навчає своєї тонкої науки. До речі, наука — реставрація металу — отак і передається. Від одного рукотворника до іншого. Опанувати її академічно поки що нема де. Не передбачено жодним вузом. Із сумом говорять Віктор Олександрович, що чимало неповторних археологічних знахідок гине, так і не потрапивши на музейні вітрини — нікому їх повертати до життя.

Наша розмова втрутилася навколо золотого шолома з Передрієвої могили, знайденого в 1988 році, що своєю сенсаційністю мало не затьмарило золоту пектораль. Втім, заслужено попавши в променях своєї слави, 2500-літній скіфський шолом усе ж став на друге місце. Пектораль поки що неперевершена.

ВІЙНА ВІЙНОЮ...

...а спільне підприємство «Совкувейтінджінрінг», створене на базі Одеського дослідно-експериментального заводу Унрагробуду, саме в розпал бойових дій розпочало випуск високоефективних вибухостатів. Замовникам у цьому році буде відправлено не менше 500 верстатів.

ГЛУШИЛКИ НЕ
ЗАГЛОХЛИ,

просто Чорноморське пароплавання взяло під п'ять потужних радіопередавачів в оренду. Раніше вони глушили «вражі голоси», а тепер служать для надійного зв'язу

Незабаром Віктор виїздить на кілька місяців до ФРН, де «лікуватиме» золотого шолома — не в своїй номірчній, зате власними руками. Колеги з Римсько-Германського музею у Майнці запропонували допомогти у відновленні ще двох шедеврів — Гайманової й Чингисового шоломів. Не в усьому згоден з їхньою методикою Віктор, хоч і поважає за точність, роботається, за щире прагнення допомогти. Вражає також технічна оснащеність реставраторів. А от щодо шолома, то хоче сам повернути його жити.

Річ у тому, що скіфський шолом дуже пошкоджений — верхню його частину було зрізано скрепером, зм'ято. Тож спочатку йому треба надати первісної форми, потім скріпити всі частини. Причому так, щоб сліду від рук реставратора не було, а щоб у

3 потоку повідомлень

ку з судинами — на просторах Світового океану.

ХОДИТЬ ТРАНСПОРТ
ПО ГОРОДУ

Втрачає горючки при високій в'язкості у Придніпров'ї трапляються — бо нема чим вивозити. І ось у Болграді створено потужне спеціалізоване підприємство. Воно укладає угоди з колгоспами, радгоспами та кооперативами на надання їм своїх послуг.

НАРОДИЛОСЯ
«МАЛЯТКО»

Тан названо нову пральну машину в Одеському судно-

всій красі постав почерк стародавнього майстра, який створив це диволюддя. Зараз Віктор продумує кожен штрих майбутнього оживлення свого унікального пацієнта. Як це робитиметься, вирішувати на місці. Принаймні, план уже визрів.

Про сенсаційні ноштовності з України в Німеччині вже знають усі. І тому з нетерпінням чекають виставки, яка відбудеться в червні у Шлезвігу. Окрім золотого шолома, Гайманової чаші та Чингисового шолома, на виставці «Золоте поле» будуть представлені предмети з Державного історичного музею, Інституту археології.

Так, німцям більше пощастить — вони першими побачать золотий шолом Передрієвої могили. Ім залишаться й копії відреставрованих предметів. Утім, такі виставки за кордоном для нас теж наука — як робити рекламу, як зрештою заробляти гроші на своєму ж золотому фонді...

Але врість Віктор Олександрович, що й у нас погрожувало повертатися на місце. В усякому разі, відкривається перспектива з реставраційною базою. Знайшлися вже зацікавлені організації, які пропонують і унікальні прилади, і спеціалістів, може, буде нарешті й нинішній реставраційний центр. Наші реліквії заслужили його давно. Та й під такого рукотворника, як Баглій, сміливо можна закладати базу. Не підведе.

Людмила БАРАНЕВИЧ.

На знімках: реставратор Віктор Баглій; унікальна археологічна знахідка 1988 року — золотий скіфський шолом, який поки що має такий вигляд.

Фото
Миколи БІЛОКОПИТОВА.
Володимира ЖИДЧЕНКА.

Вісті з місцевих Рад —

3 посади увільнено

Дійсно світову славу здобуло село Луна-Барська — після побиття депутата О. Гудими про цей населений пункт заговорили навіть зарубіжна преса. Слідство з приводу того інциденту веде обласна прокуратура, за нею, як мовиться, останнє слово. А тим часом подія має й місцевий резонанс. Нещодавно на сесії сільської Ради з посади голови увільнено Павла Решовського. Причина — причетність до загиблого інциденту. Решовський визнає, що перед приїздом депутата Гудими заходив до школи й просив місцевих учителів вийти на перехрестя. А коли вони не послухалися, обізвав їх на нелюдяків зборів «рухівцями».

Валерій ЛАЗАРЕНКО,
власний кореспондент
«Голосу України».
Вінницька область.

ГЕРБ — ДО Тисячоліття

ХМЕЛЬНИЦЬКА ОБЛАСТЬ. Найпівнічніший район Хмельницької області місто Полонне має багату й давню історію. Археологи стверджують, що тут люди жили ще за часів неоліту й бронзи. Однак постійна історіографія міста започаткована у 996 році, коли князь Володимир Святославович приписав Полонне до Десятинної церкви. Відомо також, що у XVI столітті місто здобуло Магдебурзьке право і власний герб. Один зразок цього геральдичного знака не дійшов до нас. Тому на останній сесії міської Ради народних депутатів було затверджено ескіз нового герба. Він стане символом міста у день його тисячоліття.

Михайло ВАСИЛАШКО,
власний кореспондент
«Голосу України».

ПРАВОЗАХИСНИКИ
В ОДЕСІ

Представники 17 різних громадсько-політичних організацій та рухів увійшли до об'єднаного комітету захисту громадянських прав, щойно заснованого в Одесі. У заяві з цієї нагоди проголошено, що комітет не має наміру лімінувати Ради народних депутатів чи правоохоронні органи. «Він діятиме, зважаючи на основу знамениту Хельсінську декларацію про людину».

ГУЛЯЙ, ВАСЯ!

Достроново, з 4 березня, почалися весняні канікули одеських школярів, бо надзвичайна протиепідемічна комісія зафіксувала початок епідемії грипу. Ще за тиждень перед тим до школи через хворобу не з'являлося більше половини учнів.

Георгій ВОРОТНЮК,
власний кореспондент
«Голосу України».
Одеса.

3 М

На другий Раді УРСР, вали «різні» путат Василь мив: до нього допомогло кр... тринот... що у Ровенськ... приємство п... рнття через... ни. Це було... ні. А недавн... на фабриці... після виступ... — Нічого... повідь. — У... тавки пряті... на сорон від... зальняти ма... працюємо л... дні на тиж... оклади інш... працівників... 20 відсотків... — З Києв... відповідь пр... ного станов... — Ніхто...

ГРИ

Епідемію... неї готувал... няли всі... служби, пом... ють за семі... тижнем. Дл... хворих залу... лів із дис... дослідних... гають 200 с... ституту. Та... це, в Києві... ко 150 тисл... лах епідемі... кож у Вінн... ровську, Л... Донецьку. Більшість... — учні вік... років. Закри...

ЧИ Б

Сьогодні... економика... Проаналізу... льну хронік... мушу сказ... виразка ще... льничину в... ну. Але, як... не без виро... ника-профес... чого відліл... го господар... Подільськ... му Георгія... охоронні с... лального п... нещодавно

ОЙ, Х

Якщо ви... вас неоди... енсурсію д... цвентаря. І... ших слави... де важко і... Ярослава Г... відний нап... знато. Це... вих власт... лагодження... носин з Ва... Твк, Галі... радянських... несправедл... релігії й з... цизму. Так... написав «Г... Але чи ці...

всій красі постає по черзі стародавнього майстра, який створив це диво. Зараз Віктор продумує кожен штрих майбутнього оживлення свого унікального пацієнта. Як це розвинується, вирішити на місці. Принаймні, план уже є.

Про сесійність колекціоністів з України в Німеччині вже знають усі. Йому з непереривністю чекають виставки, а він відбудеться в червні в Штутгарті. Окрім золотого шолома, Гаймолінової чаші та Чингисового шолома, на виставі «Золоте поле» будуть представлені предмети з Державного історичного музею, Інституту археології.

Так, німцям більше пощастило — вони першими побачили золотий шолом Передарівської могили. Їм залишилися й копії адрестарованих предметів. Утім, такі виставки за мордоном дають нас теж наука — як робити рекламу, як оригіново заробляти гроші на своєму золотому гробі...

Але аристократ Віктор Олександрович, що й у нас по-троху повертається на краще. В успішному разі, відкривається перспектива з реставраційною базою. Знайшлися вже зацікавлені організації, які пропонують і унікальні приклади, і спеціалістів, може, буде нарешті й київський реставраційний центр. Наші реліквії заслуговують його уваги. Та й під такою русториторією, як Басиліа, сильна мотивація закладати базу. Не підведе.

Людмила БАРАНЕВИЧ.

На знімку: реставратор Віктор Балагі; унікальний археологічний знахідка 1988 року — золотий сфінксовий шолом, який колись мав таку жайя.

Фото
Миколи БІЛОПІТОВА,
Володимира ЖИДЕНІНА.

З потону повідомлень

на просторах України? Підприємство "Бонус" у Болграді, яке спеціалізується на ремонті суднобудівних підприємств, востаннє неоперативно відмовило від своїх послуг.

ІНША КАВА, ВАШІ СПРАВИ

В Одесі відкрилася кафе «Комеїриальне» центр. Воно стало місцем зустрічі ділових людей. Тут можна не лише випити кави чи поговорити з друзями, а й отримати за допомогою комп'ютера вичерпну інформацію про кон'юнктуру ринку, бартерних угод, а також зв'язатися з потрібними адресатами.

ЩО ПОГОДА

В Одесі температура повітря становить +4, вночі +3, вночі +2, вночі +1, вночі 0.

Вісті з місцевих Рад

3 ПОСАДИ УВІЛЬНЕНО

Діляню світову славу одержав село Лука-Барська після перемоги депутата О. Гудини про чей населений пункт заговорили намітити зарубіжні міста. Свідство з приводу цього інциденту надає обласна прокуратура, за нею, як повідомляють, одержано. А тим часом подія має й місцевий резонанс. Нещодавно на сесії сільської Ради з посади голови увільнено Павла Реповського. Причому — причетність до згаданого інциденту. Реповський визнавав, що перед прийомом депутата Гудини закликав до школи й просив місцевих учителів вийти на перехрестя. А коли вони не поспішали, обзивав їх на колосних зборах «хуліганів».

Валерій ЛАЗАРЕНКО, власний кореспондент «Голосу України».

Вінницька область.

ГЕРБ — ДО ТИСЯЧОЛІТТЯ

ХМЕЛЬНИЦЬКА ОБЛАСТЬ. Найважливіший реліквія Хмельницької області — це герб, який має бути з давню історію. Археологи стверджують, що тут люди жили ще за часів неоліту й в 988 році, коли князь Володимир Святославич приїхав до Києва. Державний герб. Відомо також, що у XVI столітті місто завоював Матфеєвський князь. Оскільки герб, одержано з цього геральдичного знання не дійшов до нас. Тому на останній сесії міської Ради народних депутатів було затверджено знак нового герба. Він стане символом міста у день його тисячоліття.

Михайло ВАСИЛАШНО, власний кореспондент «Голосу України».

Вінницька область.

ПРАВОВАХІСНИКИ В ОДЕСІ

Представники 17 різних громадсько-політичних організацій та рухів увійшли до об'єднаного комітету захисту громадянських прав, що засновано в Одесі. У зв'язі з цим нагоди проголошення, що комітет не має наміру підтримувати Радні народних депутатів як правозахисний орган. Він діятиме, а саме за основу знаменити Хмельницьку департаменту прав людини.

ЩО ТУРБУЄ

ОЙ, ХТО Ж ТО ПЕЖИТЬ?

ГУЛЯ, ВАСЯ!

Достроково, з 4 березня, почалися асесіяні жахливі одеських школярів, бо надзвичайна протидемічна комісія зафіксувала початок епідемії грипу. Це загрожує не лише школі, але й місту. Зараз хворобу не з'ясувалося більше поповнювати.

Георгій ВОРОТНОК, власний кореспондент «Голосу України».

Одеса.

Репліка

3 МИРУ ПО НИТЦІ...

На другій сесії Верховної Ради УРСР, коли обговорювали «Грипу», народний депутат Василь ВІЛНІЙ повідомив: до нього звернувся за допомогою колектив Дубенської трикотажної фабрики, що у Рівненській області. Підприємство підвирозом закриття, бо було зминуло сироні. А недавно й поїхавши на фабрику, що зминуло після втрати депута.

Нічого... Почув у відповідь... У цьому році поставки іржні зменшилися ще на сорок відсотків. Щоб не збільшити масово робітників, працюємо лише по чотири дні на тиждень. Посадки охолоди інженерно-технічних працівників зменшили на 20 відсотків.

З Києва надійшли якесь відомості про причини складного становища?

— Йхито кі з Раді Мініст

Наболіло!

ГРИП — МІНЗДРАВ: ЯК ЗАВЖДИ, 1-0

Епідемію грипу чекали, до неї готувалися. На жаль, діяли всі епідеміологічні служби, поліклініки працюють за семиденним робочим тижнем. Для обслуговування хворих залучено 230 спеціалістів і диспансери, науково-дослідні установ, допомогли 200 студентів медичних вузів. Та, незважаючи на це, в Києві хворіють близько 150 тисяч чоловік. Слава епідемії зафіксовано також у Вінниці, Дніпропетровську, Львові, Харкові, Донецьку.

Виспівати хворих у Києві — утні віком від 7 до 14 років. Закрито всі школи Пе-

черського району, 19 національних закладів Харківського, не віддаються замість дітей початкових класів Мисського району.

— Нині епідемія дещо слабшає, — говорить головний санітарний лікар Києва В. Овчарук, — однак не зникло друга хвиля, яка триватиме до кінця.

Хворі суспільство, хворі його майбутнє — дити, якщо знаємо про біду, а запобігти не можемо. Причини біди — десь глибше.

Анатолій ЗУБЧЕВСЬКИЙ, кореспондент газети «Світанок».

Кримінальна хроніка

ЧИ БУДУТЬ ПОСЛІДОВНИКИ?

Сьогодні слова «тифозна економія» звучать. Проаналізувавши кримінальну хроніку області за рік, можна сказати: ці суспільна втрата ще не оцінила Хмельниччину в масовому суді. Але, як кажуть, у першу без вироку. Тоді забаринка-професіонала, задушеного відділом комунального господарства. Камінь-Поліський міський голова Георгія Мартенця, правоохоронні органи відповіли через суд у місте спеціального призначення. А от нещодавно слідом за Мар-

ріа, ні навіть з рідного містечка з нами не розмовля.

Можливо, депутат готує рапорт про дріб'язкові реві? На разі. А вже Дубенська трикотажна фабрика одинок з небагатьох у республіці виробників жіночої білизни та дитячого в'язаного одягу. Цих товаришів у магазинах давно немає.

Двадні речі помічати, перерахувати списки постачальників фабрики. Одна Латвія гарантує у 1991 році поставки у повному обсязі. Зате розташовані на Україні Дубенська, Суцька, Камоліно-прядильні фабрики, аналогічні підприємства Горького, Микодася, Кривої Рога стали безнадійними боржниками.

Петро ЯНОВИЧ, журналіст.

Мал. Сергія ФЕДЬКА.

Наболіло!

ГРИП — МІНЗДРАВ: ЯК ЗАВЖДИ, 1-0

Епідемію грипу чекали, до неї готувалися. На жаль, діяли всі епідеміологічні служби, поліклініки працюють за семиденним робочим тижнем. Для обслуговування хворих залучено 230 спеціалістів і диспансери, науково-дослідні установ, допомогли 200 студентів медичних вузів. Та, незважаючи на це, в Києві хворіють близько 150 тисяч чоловік. Слава епідемії зафіксовано також у Вінниці, Дніпропетровську, Львові, Харкові, Донецьку.

Виспівати хворих у Києві — утні віком від 7 до 14 років. Закрито всі школи Пе-

черського району, 19 національних закладів Харківського, не віддаються замість дітей початкових класів Мисського району.

— Нині епідемія дещо слабшає, — говорить головний санітарний лікар Києва В. Овчарук, — однак не зникло друга хвиля, яка триватиме до кінця.

Хворі суспільство, хворі його майбутнє — дити, якщо знаємо про біду, а запобігти не можемо. Причини біди — десь глибше.

Анатолій ЗУБЧЕВСЬКИЙ, кореспондент газети «Світанок».

Кримінальна хроніка

ЧИ БУДУТЬ ПОСЛІДОВНИКИ?

Сьогодні слова «тифозна економія» звучать. Проаналізувавши кримінальну хроніку області за рік, можна сказати: ці суспільна втрата ще не оцінила Хмельниччину в масовому суді. Але, як кажуть, у першу без вироку. Тоді забаринка-професіонала, задушеного відділом комунального господарства. Камінь-Поліський міський голова Георгія Мартенця, правоохоронні органи відповіли через суд у місте спеціального призначення. А от нещодавно слідом за Мар-

ріа, ні навіть з рідного містечка з нами не розмовля.

Можливо, депутат готує рапорт про дріб'язкові реві? На разі. А вже Дубенська трикотажна фабрика одинок з небагатьох у республіці виробників жіночої білизни та дитячого в'язаного одягу. Цих товаришів у магазинах давно немає.

Двадні речі помічати, перерахувати списки постачальників фабрики. Одна Латвія гарантує у 1991 році поставки у повному обсязі. Зате розташовані на Україні Дубенська, Суцька, Камоліно-прядильні фабрики, аналогічні підприємства Горького, Микодася, Кривої Рога стали безнадійними боржниками.

SOS!

ТЕЛЕГРАМА

Обузи, Київщина. В ніч 12 на 13 березня на горі Пиднічній невідомими знайшли трупів двох осіб, встановили народною традицією до 300-ліття українського народу. По завіні народного депутата Купчинця поповнювати міліції! Письмом не застосовані засоби оперативного розшуку. Хей відоміє руйнівнічаре.

ВІСОТА

ПОГОДА

Як повідомляють нашому кореспонденту з Парнаменту, 20-21 березня на Україні переважно без опадів, лише завтра у північній частині області подекуди невеликий дощ, уночі і раніше — туман, вітер змінний, поривчастий 3-8 метрів на секунду. Температура від +4 до +10, не рідко до +15 градусів тепла, вночі від +3 до +5 градусів тепла. По Київській області сьогодні вдень без опадів, вітер слабкий. Температура 4-9 градусів тепла.

Олександр ШИЛО.

Київ.

Микола НЕЧИПОРЕНКО,

адресний кореспондент во
Дніпропетровській області.

Працювати в газеті мріяв з
маленьких літ. Має непогано
знання з біології, зокладав
сина інженером. Але настав
такі аттести ішу батькову науку:
якщо аби бути газетарем, то
писати тільки правду. На жаль,
авторів не завжди...

Муршинське освіту здобув
зачуючи у Київському універси-
теті і не врятувавши в районній та
обласній моведній газеті.
Там геть нещастя роля враще-
ла не Дніпропетровщині авде-
ром республиканських влад-
— «Моводі України» і «Радни-
ської України».

У нас немає кому
підтримати зорової
сил.

Совість не тільки
не в мої, вона
у вишани.

Кришталеве

чесних, совісних,

людей ніколи

существовало

сприймає як

небажалополющих.

То чи не в цьому

причина нашою

нехтування

совісними, нашою

відмова від

їхніх «полюс»?

Біологія,

давайте,

несумісність?

Відторгнення

інородних тіл?

Страшно!

Адже доки

К. Каченко

домогалася правди,

невеликий сурт

людей —

звичайних, рядових,

переважає літніх

за віком, з ким

Клавдія

Носічкова

працювала до

виходу на пенсію,—

«обнахнен»

в спекуляцію, «за

завданням»

вишукували на неї

«компрадат». Де

назбирала

нагулявала.

Складає віденку,

котру закінчили

так... «важасно

необхідно

обговорити

поведінку

коммуниста

Ткаченко К. на

засіданні партбюро

або партійних

зборів, як того

вимагає обком

Компартії

України».

Сорочківний він вказав най-
підприємливі і теоричні у житті
людини, тому численням да-
рунок домі сприймає та, що
власне сорочківний армано на
несоціально ввєредуючих часі
перехід на роботу в «Госос
України».

аїстів арозшування мереж
відповідальні і професійно
засті господарств. Сособи
во нахилили гнів, коли ко-
лунузу глибше — викрив
злочинне існують, безсору-
дному показу величезні
принесли і не менші зловжи-
вання. Ясно, що зав'язалася
тричала війна. За роки во-
во... що ємої права...
трьох керівників мереж ви-
ключили з партії, їх же та-
ще двоє звільнили з роботи.
А ще на підвладних накла-
дали суворі стягнення. В
тому числі й на колишніх
перших осіб району.

То за що доплати «вредно-
го» Заморина? З усіх сім пра-
в і старалася спаложити.
Діти виключили з партії,
або не поведувалися з
рішенням магідалізації. Ді-
ці Заморина звільняли з ро-

завала адміністрації». Воно
як оберталося: над же-
засті господарств. Сособи
во нахилили гнів, коли ко-
лунузу глибше — викрив
злочинне існують, безсору-
дному показу величезні
принесли і не менші зловжи-
вання. Ясно, що зав'язалася
тричала війна. За роки во-
во... що ємої права...
трьох керівників мереж ви-
ключили з партії, їх же та-
ще двоє звільнили з роботи.
А ще на підвладних накла-
дали суворі стягнення. В
тому числі й на колишніх
перших осіб району.

То за що доплати «вредно-
го» Заморина? З усіх сім пра-
в і старалася спаложити.
Діти виключили з партії,
або не поведувалися з
рішенням магідалізації. Ді-
ці Заморина звільняли з ро-

потрапляла у колгосп «Жовт-
на революції». Союзником
кого району. За скаргою на
голову цього колгоспу М. Бі-
лозерчука, якого аннуїнува-
ли в страшний гріх. Перв-
кортяки? Та подальші події
приголючили: М. Білозер-
чук одначе потрапив... під
суд Н. С. Каченко. Як
тучу, відразу захитав
Україну — що вона, пенсіонер-
ка, могла влітати? Та коли
незабаром в обласній газеті
з'явився матеріал, котрий
пурні не лише на кардовий
політик Солоняківського рай-

Уже тоді відлуча, що не
всім, не сподобалося і в ра-
йоні, в селі. Як же, хай
терпяти? Та подальші події
приголючили: М. Білозер-
чук одначе потрапив... під
суд Н. С. Каченко. Як
тучу, відразу захитав
Україну — що вона, пенсіонер-
ка, могла влітати? Та коли
незабаром в обласній газеті
з'явився матеріал, котрий
пурні не лише на кардовий
політик Солоняківського рай-

Для себе давно я уже
прозую: наймережні-
ше, наогидніші, що є
на ситі,— підле уміння на-
висне зганити людину.
Створити потону думку про
незворотного та неперіодич-
ного зовсім не складно: досить
вправно поорудувати бруд-
ним клячем, і чоловіка на-
дого, якщо не називаєш,
скомпромітовано. Хай спро-
буй потім довести, що він,
якщо то кажу, не вербод.
Віку не вистачить.

Повертає собі чесне ім'я
в стоїдації разів вагате.
Навті коли спаложити,
розстопили винятково з ко-
рисливих міркувань — а я
тільки такі винахід і маю
зараз на оці. Ясно, зі скар-
би народної мудрості ви-
писав призубте прислів'я:
права як переубо, ті тяжко
добувати...

Тільки переубола повила
свійким заданням ятрім, який
ворозворуш вистраждає спо-
відання, що наперці у нас
перенесіть мораль і
глад, що симпатії і перева-
ги наш неможливо змистити
до примхливих правди.
Примгайте, як же неда-
во ми вітали сміливість, від-
мачдунших поборонок дого-
дливих змін, викоробла пер-
ед «навченими» мавлялися
навісті відчуття джері, од-
нак ламили і з собі свідки
ці самозбереження, а що
як «нейтральних смуту»
значно меншало, це поза
сумнівом тут не залиши-
лося і повертали собі йена
воїстну правдолюбів.

Аногій припав на 1987—
90 роки, коли ми, пенсі-
онери, й північні журналісти,
мало не через день доводило
своє мчати підтримувати
«бунтарів», котрі не збира-
лися «персиджувати резолю-
цію у кукурдузі». Можу
тепер згадати безліч прикладів.
Але поню що зупинюся на
одному.

Є у МАГДАЛИНІВСЬ-
КОМУ районі управ-
ління арозшування мереж.
Машиністом Бузьків-
ської наасної станції цих ме-
реж працює Віктор Павлович
Заморин. Чоловік не святий,
іноді з нього не пишешся,
Але обудити, фальші не сприй-
має, на компроміс зі своїм
сумнівом тут не залиши-
лося. Він давно став тут пригнече-
во лясних. З тих пір, як по-
чав домагається порядку у
радіоції, як з фальші в ра-
ках «кнуну тін» на спро-
можність керівників і спей-

А якщо хочеш, іще не
можу забути, іще не
дас спокую.

Бачив на власні очі: від
таким, Заморин, гідний
заверталася, як від навчє-
них. На них кидали всі й
презирли погляд, мов на
орудок неадекватно-розуму,
яким наче нічого іншого не
треба, крім сити суму.

Видувалося як це на об-
ласній партконференції, то-
чінні в 12 кулуарах, куди
змогли потрапити, якщо хо-
чуть, проінникти, непростих
гості. З неясними планками
не трудях. Почуйте нас...
Сьогодні, може, остання на-
да наша принерну до се-
бе, своєю домогом увагою...
Що ми, чоловіки правди,
офінисили досі гниації? Чо-
му кривава, майже хворобли-
ва за ставлення до людей,
веруть того, а чимало вни-
щених вчорашнім правна-
ми зашнитували на плуку,
наче нічого не відбувалося.
Тут не скажете зрештою, що
ми хочемо вам сказати...

Не вишло. Не захотили
слухати.

Одним з непростих гостей
був якраз В. Заморин.
З'ясувалося: підірва та ордену
у його коммуністичному
бюро, що не в нас. Віктор Па-
влович зі сільрадських ак-
тивістів явився підозрюю
загадочно віднаслідком
загадочною, соціальною
збудови наводились сіл, до
них навіть, казали, причет-
ний і дехто з обласної — як
другий рік не може добу-
ти В. Заморин, аби всервоя
заканчивалися компетенції ор-
гани. А шпуді дїба це
дирекції, які не варті бодей
тревоги?

Поруч з В. Замориним в
кулурних конференції сто-
яла Клавдія Носічкова. Тка-
ченко — жінка, добре від-
мо також своєю несприєм-
ністю до відкидання й на-
бачу. Вона — пенсіонерка,
кільма літ після працюва-
ла посадовитим інспектором
обласного комітету народної
контролю. До нього нічого
карального він не знаходив,
надивовижку аргументовано
розпитувала клубни. І жінка
сказала, що не знала, наві-
дів республиканського комі-
тету народного контролю.

Отак янось зі скаргою і

кому партії і як очевидну
«промахи», трактував ви-
падок з Білозерчуком. Клавдія
Носічкова сказала: «Н, хай
терпяти! Та подальші події
приголючили: М. Білозер-
чук одначе потрапив... під
суд Н. С. Каченко. Як
тучу, відразу захитав
Україну — що вона, пенсіонер-
ка, могла влітати? Та коли
незабаром в обласній газеті
з'явився матеріал, котрий
пурні не лише на кардовий
політик Солоняківського рай-

Оскільки у колгоспі немає
ще отієї системи «Руда»,
для в розпорядженні депута-
тів республиканського парла-
менту, то голосували тради-
ційним методом: піднімали
руки. Притрива! Сиділа
делегатка від району, пер-
ший у парі з прокурором чо-
мусь. І яно бачили, що не-
гативний результат,
— що люде засуджували
виступ газети, приймають ле-
ве, не на кахені...
Вона і поставила першою
на голосування. Підняли ру-
ки 28 чоловік з понад 250
присутніх. Довелося з'ясу-
вати, скільки ж підтримув
критику в газеті. Ліс руки
Дорухували до 64-х і зі-
тучу гарали, все яно...
Вона голосує по голосу Г.
Каченка на всякий випадок,
шоправда, запита: «А хто
утримався? Руки звели
ли!»

Уваляте настрій, з яким
Клавдія Носічкова поверта-
лася з колгоспу? Тепер
Каченко, утримався, не
укривався. Найнаїв? Через
жидень два була якраз спей-
теличана: бо з повільності
з'ясувалося, що «Жовт-
на революції»... лише два
десятки чоловік підтримали
критику в газеті. Стотні,
шоправда, утримався, але
решта рішуче не погодилася
з вступом «Дніпровської
правади». Газеті довелося ви-
бачитися і карети автора пуб-
лікації.

Отака виплила чудасія.
Хоч вона, як на думку Клавді-
ї Носічкової, мала свою по-
стемну назву — фальсифі-
кація, підробка — чи не
якось з цього тілця непри-
йнятною сімвоією. Якіна
обнавила пороги високих на-
кабієт, доводила своє, а й
призною успішності і казали:
«Вона бачу, ось же по-
стемно, чорним по білому на-
писано...». Зрештою, доведо-
ся звернутися до суду. Дов-
го, дуже довго суд з'ясу-

ван обставинах. Та врешті-решт у судовому засіданні підсудний В. Пащенко (головуючий на зборах у колотині... — Авт.) визнає справедливим усі пункти звинувачення і пропорує пробащення у психоліній...».

Існо, негайно створюється комісія. І вона майже через два роки розглядає подякувальні, що вказані у протоколі результати голосування не відповідають дійсності. І що «за підставою фактично не дійсного протоколу була зроблена не збіжним утриманням висновкам». Втім, комісія як не здогадалася, не в протокол. Чому його підбрали? У чий інтерес? При чій підтримці?

Так постанала залізниця Клавдія Йосипівна, і, погодітеся, правомірно. Проти чого, схоже, не заперечує і редакція газети «Секретаря особому партії М. К. Ткаченко». К. Ткаченко, як відомо, очолював комісії. От тільки поставивши в комісії членів, які розглядали ці документи, згодом року. І досі — анітільки. Тихо. Тому й прийшла К. Ткаченко на партконференцію, аби донести до керівних будівель чого?

Так в чому вона неправда?

ДОСЛІДНИЙ читач, вочевидь, зауважить, чому В. Заморин та К. Ткаченко внісли. Тільки, мова, не було. Не згоден, рішуче не згоден. Стояв і стою на тому, що на перших кроках перебування такий покладав і знав себе багатьох, хто ладен був віддати вигорати сміття з наших гривахлів, заціпенілих закуртів.

Але я тепер чотось подібного майже не спостерігається. Звільня. «Хай їм греш, чим правдолюбам, — чують ті там. — Тільки чвар, а корісті ніякої. Все як було, так і залишається...» Хоч і задоволені, але не згодні. Навіщо, мова, шарапати один одного нервом — горіхати могла виправляє.

Є й більш потворна логіка. У Софії зборили районий актив: тутешні керівники спілкувалися на закупівельних розподілі дефіцитних товарів. Схоже бере жини і задоволені, але не застраховані орієнтуватися в побитовий незвідомий становищі, як опіє інші ватажники. І додас: силки вони самі собі доводили.

Це як ото твердіть про допустимі форми збурювання повітря та води. Як, скажіть на милість, можуть бути санітарні норми, коли існує одяг — чисті, як слізки, вода, свіже, як трунок, повітря? Відтак і в житті нормою має правити тільки чиста, як сажорода, совість.

Мені, мовля, щастило, але правду кажучи, зустрічався випадки, коли правдолюбів-максималістів волли справедливості і добра. Згадаю В. Терещука й його товаришів з річкового порту, В. Ракуляка та Д. Сумаркова з проєктного Інституту «Дніпропробудову», П. Петренка з сільськогосподарського господарства Імени Енгельса, М. Мазика з авіазаводу, В. Гурова з криворізької шахти «Ювілейної»... Ви не помічали, як люди, котрі були «порядком людським» у своїх колективах. І які пристрасні виривали. Ображених — хоч греблю гати, одиодутих — ошмигати. Та я хочу сказати, що спостерігав: люди які і не дружили, хай не одразу, але поволі гуртами приставали на бік «зачинителів чвар». Віддавали їм належне. Нюхавши прохором, причащалися оптимізмом і вірою,

Нині також подекуди виникають «бути». Але тепер утримання у конфліктній ситуації тірро розчаровує мене: густішає заступність, несправедливо і гришного, готових ледве не піддатися на «аморальну», від віддану захистити надсмертну «честь та підність колективу», не дають «спалювати його чиніть» до колективної поодинокості. Уже червоточинкою намагаються притягнути одиодутих правді у віні. Уже знову цих сміливців врутяться топтати, припиняють... не дають «спалювати його чиніть» до колективної поодинокості. Уже червоточинкою намагаються притягнути одиодутих правді у віні. Уже знову цих сміливців врутяться топтати, припиняють... не дають «спалювати його чиніть» до колективної поодинокості.

Кожний, певен, знайде вапняк пояснення цьому явищу. Ось одне. Мій перший учитель у журналістиці Віктор Васильович Ціркура навідав недавно у місцевій газеті про дефіцит, навіть неюдаю совісті: «Меншас ті, по правді жити ой як важко, а часом взагалі неможливо. По правді бачати у нас не заробили, не достигаєш, ле добієш, тепер ще й не докупити». Совість не тільки не в моді, вона у вигнанні. Кришталеве чистий, совісний, нинішній суспільство сприймає як небажаний елемент. Ті, що не в чому й причина нашого існування совісний, наша відмова від їхніх «коштів»?

Біологічна, дарувате, несумісність? Відторгнення іродотичні?

Адже доки К. Ткаченко домагався правди, невеликий гурт людей — звичайних людей, переважно літніх — за віком з ним Клавдія Йосипівна працювала до виходу на пенсію, — об'єднали в спільноту, «за завданням» випускали на неї «компромат». Дещо назирали-нагасували. Складали довідку, котру закінчили так: «...вважаємо необхідним обговорити поведінку номінеанта Ткаченко К. на засіданні партбюро або партійних зборів, як його вимагає обов'язок Компартії України».

Свідок людства! Чи дожиє наше суспільство колись до того, щоб ті стала йому необхідною? Щоб тебе підтримували не тільки духовні пастори, а й ті, що стоять при владі?

Микола НЕЧЕНКО, власний кореспондент «Голосу України».

Дніпропетровська область.

Валентин Дмитрович Хлестюк 12-річним шопарем буда депортований разом з іншими дітьми органами МДБ із Рівненської області (1952 рік). Після закінчення реміжної школи ЗОМ працював газетнимкорреспондентом в будовах Уралу, Сибіру, Далекого Сходу. Здобув навісний — шостий розряд до шістьмадцяти літ, у анісімдесять — головним спеціалістом виробництва. Заробива інструменту трубнопарової при аномічному тиску на агресивному середовищі. Мав «похвальні листи міністерств, диплом призера першості Уралу з бонусу тощо». Вислідох авіарі не робочому стилі стве «інвалідом». Але ніколи не зміня. За рахунок отриманої спадщини придбав у свої поблизу Запоріжжя домішко, тримав німле

десятьміз, алаштовув базуюшотий обиди для страждальних та «розчарованих» немощю дістність і «зубожитий інтегратив» (Юго англій). Є а мого задуку — ставрин незалежний фонд мільйонів, а маленьких пенсіонів літнього тилу для тия, ного життя анікнуло за борг. Не належить до модної з перті, але дуже обожбає за суверену Україну, німле раїа німале над мого, німале німале стегатиного сім'янісний стегатини рума зломосини зламують його за аїсудності господаря.

Після анідоху соизного Заніону про пенсійне забезпечення не міг анімрити з тим, що правє темн, ані, громаден ушачало, ось і написав у «Голос України».

Олександр МИХАЙЛЮК, власний кореспондент «Голосу України».

«ПРОШУ МЕНЕ НЕ СКОРОЧУВАТИ...»

«Мені невідомо, що серед депутатів Верховної Ради України представляли інвалідів праці, отже, прошу вислухати про наболює. Я не прошу, я вимагаю того, що в мене і в таких, як я, відбрали. Мова про людей, які стали каліками на виробництві. Вони не захищені Законом. Тем є слова: лише по шахтарів (стаття 67), їм захищується до стажу час перебування на інвалідності. Інвалідом права або професійного захворювання, одержаного на підприємстві роботах. Яка ж різниця, де тебе скалічили? — у шварті, ка будув чи біли доменної печі? Запитаєте, чому добувають виключення до стажу часу непрацездатності? Тому, що залежно від нього збільшується пенсія. Ариф-

метика проста. До тривалості пенсії (1970 рік) мн середньомісячна плата становила 186 карбованців 52 копійки. З неї й харчували мене пенсією, саме ж харчування зменшилася на 80 відсотків. Працюючим втради-годи підмайоті зарплату, а про тих громадян, що стали непрацездатними на виробництві, просто забули. Компенсації нам унісали, ані підняття прожиткового рівня нікого не давав. Нічого не перещадкає і загадували Закон Союзу РСР.

Вважаю, що система пільг, обумовлених різним підпорядкуванням апарату, у нас нібула якогось діяного перекосу. Пільги в усьому світі надаються інвалідам. А погляньте, що понаписували в наших магазинах: поза чергою нарівні з інвалідами Великої Вітчизняної війни обслуговуються Герої Радянського Союзу, Герої Соціалістичної Праці, кавалери ордена Слави... Хіба для них, здорових, не образливо? Та що там Герої, якщо в нашому Запоріжжі до магазинів для обслуговування осіб, які мають пільги, прикріплюють навіть ветеранів Комуністичної партії, Сміх і гріх. Якщо так триматиме й далі, то через кілька десяти років потрібно також будувати спецмагазини для ветеранів Руху, Республіканської, Демократичної та інших партій чи які?

А факт видання для доплати користування не лишею Голові Раді Міністрів СРСР М. Рижиковою державної дачі вартістю триста тисяч карбованців (90-квартирний будинок коштує 240 тисяч) та рад іншого «диріжн» для дружин керівників-пенсіонерів особисто у розцінці як грубо зневагу до себе і мені подібних. Тому що ніким Законом так передати з державної казни не обумовлено. І чому я, інвалід праці, мушу наймати прибиральницю та кухарку за власний кошт (товариствам «Милосердя» і Червоному Хресту не до ме-

не, бо вони на свої копійки не вистають порати апаратурних аладів), а номінальним чином уже достигає за безціну. Отож ху, аби депутати Верховної Ради України врахували схожі ситуації і підготували наш Закон про пенсії, справедливий і чіткий.

Якщо а 1980 по 1989 роки середня зарплата збільшилася в країні на 280—300 відсотків, то чому ж саме на стільки не зростає виплата компенсації за втрачену працездатність? Сталося це, гдаво, ось чому. Пенсія інвалідам праці виплачується не з фонду соціального забезпечення, з утриманих відділком соціального забезпечення грошей з підприємств, де працював той чи інший інвалід до нещастя. І суми стільки не збільшувалися з року в рік, хоча життя все дорожчав і дорожчав. Хто виправить тає становище? Адаже ми докинулися до того, що чисті люди, які стали інвалідами на виробництві, перебувають у гіршому стані, аніж ті, що наклали собі болячку цілком свідомо, — алкоголіки, токсикомани.

Пропоную при розгляді Закону про пенсійне забезпечення на Україні обов'язково зафіксувати такі положення. Інваліди праці підприємств (коопосп), на якому він скалічений, зобов'язані виплатити плату за житло або погашати його пайові внески як члена житлово-будівельного кооперативу, оплачують роботу осіб, котрі доглядають інваліда, не залежно від групи.

Те, що опікуни потрібні багатьом інвалідам, особливо. Бо тільки в Запоріжжі вже сталося кілька трагічних випадків — інваліди через фізичну втому неміжно користувалися газовими плитками.

Закон має також містити положення про реабілітацію депортованих людей, особові з тих, кого вислали з рідного краю в дитячому віці. Строк перебування під вартою, в місцях позбавлення волі і засланні до повноліття треба зараховувати до трудового стажу в потрійному розмірі.

Пропоную прирівняти у пільгах інвалідів власнодо трудового каліцтва з інвалідами Великої Вітчизняної війни.

Кажуть, нібито немає у держав грошей. Якщо вони є на утримання тисяч одиотипних пам'ятників і бюстів, якщо вони є на утримання сотень тисяч так званих «лежисень» кімнат тощо, то неважко їм так застосуван, щоб не можило нормально утримати найнезастатливішу частину суспільства — інвалідів праці. І вже говорив, справа стосується не особистості мене, хоча держава забирас в мене щонайменше 100 карбованців на місяць (точніше не, додає) внаслідок інфляції. Ядеться про багатьох людей. І я хочу, аби мій голос був почутий у парламенті суверенної України».

Валентин ХЛЕСТИЮК, інвалід другої групи. Запоріжжя.

Фото Василя ЛИСЕНКА.

